

celo v verskem in političnem oziru trpijo ponekod naši sinovi. Če starši poslano v kasarno svojemu sinu kak časopiš naše stranke, na primer: «Slov. Gospodarja», «Domoljuba», «Stražo» itd., posamezni demokrati oficirji radi tega naše fante silno preganjajo. Liste konfiscirajo na lastno roko. Tudi pisma odpirajo in druge pošiljate. Bog varuj, da bi se o kakem vojaku zvedelo, da je doma pri Orlu ali kakem drugem krščanskem društvu. Kolneja ga in prestati ima najhujše šikane. Najhuje pa je to, da tak preganjani vojak nima pritožbe. Če se pritoži pri predpostavljenem radi surovega postopanja oficirjev in počastnikov, dobiš za to še kazni — zapor. Ni nobeno čudo, ako so naši fantje iskali pomoči pri poslancih Jugoslovanskega kluba.

Povdarjam, da ni po vseh garnizijah tako. Tam, kjer imajo dobre, ljudomile oficirje, so fantje zadovoljni in še hvalijo vojaško službo. Da se onim, ki trpijo, odpomore, sta poslanca Jugoslovanskega kluba Brodar in Žebot skupno s svojimi tovariši vložila ostro interpelacijo v državnem zboru na vojnega ministra in sta zahtevala, da se ti nedostaki v vojski odpravijo, krivci pa kaznujejo.

V četrtek, 27. aprila popoldne je prišla ta interpelacija v razpravo v narodni skupščini. Sam vojni minister general Vasič je prišel, da odgovarja našim poslancem. Cela zbornica je z napeto pozornostjo pričakovala poteka seje. Jugoslovanski klub je bil zbran skoro polno številno. Kot govornika, ki bi naj utemeljevala interpelacijo, sta bila določena slovenska poslanca J. Brodar, načelnik Jugoslovanske kmetijske zveze in F. Žebot.

Janez Brodar.

Prvi je dobil besedo Brodar. Dokazoval je, kako je oficir Farkaš (žalibog Slovenec-demokrat) do skrajnosti preganjal vojaka Gorjanca, ker je čital «Domoljuba» in ker se ni sramoval pokazati svojega krščanskega prepričanja. Sekature, ki jih je moral prestati slovenski vojak Gorjanec v Nišu, so bile tako silne, da se je smilil celo srbskim tovarišem. Ne smemo tukaj vse opisati, kaj je počel Farkaš z Gorjancem. Ze skoraj uban, je pisal Gorjanec svojim staršem in ti so se obrnili na Brodarja. Posrečilo se je, da je bil Gorjanec rešen Farkaša. Poslanec je mirno našteval še druge slične slučaje in pozival vojnega ministra, naj vendar enkrat odstrani iz armade vse sekature, šikane, batinjanje in vse druge nerednosti. Naj se z našimi sinovi postopa po človeško in naj se jim da prilika, da odslužijo službeno dobo v Sloveniji ali Hrvatski. Na ta način bodo vojaki z veseljem šli v vojno službo in odpravljeno bo nezadovoljstvo. Velik del zbornice je z napeto pozornostjo zasledoval izvajanja poslanca Brodarja in pozneje tudi Žebota. A kaj so storili slovenski samostojneži ter demokrati dr. Kukovec in Reisner?

Slovenske sinove so izdali!

Namesto, da bi skupno z našimi poslanci nastopili za odpravo krivic in nerednosti v armadi, pa so poslanci Samostojne kmetijske stranke skupno s slovenskimi demokrati v družbi najbolj zagriženih Srbijancev vpili, da ni res, kar trdijo naši poslanci. Med govornoma poslancema Brodarja in Žebota so zagnali vsakih 5 minut tak divjaški krik, da so hoteli preglušiti in prekričati govornike. Dr. Kukovec je vpil: «Lažete!» Naši vojaki sami trdijo, da se jim dobro godi. Vi si te pritožbe sami izmišljujete. Naročate si taka pisma, da morete rušiti disciplino. Klerikalci hujskate fante!» Izmed samostojnih so bili najbolj divji minister Pucelj, Mermolja, Majcen, Urek in Kušar.

Srbe so hujskali na naše poslance.

Kukovec in pod njegovo komando stoječi samostojni so ves čas govorov naših poslancev hujskali Srbe proti našim. Pred govorniškim stolpičem je bila velika gnječa. Ko so Srbi poslušali naša govornika, ki sta s čudovito mirnostjo prednašala pritožbe naših sinov ter se je pod utisom teh podatkov nemir polegel, so zopet začeli dr. Kukovec, Pucelj, Mermolja, Urek ter njih sodruzi vpiti in hujskati Srbe. Tudi narodno-socialistični poslanec Ivan Deržič je zašel med to družbo. Zalostno, prežalostno!

meniti gospod! Zares dražestno! — Sedaj pa telovnik — ah! — Prav dobro! — In sedaj suknja — Ej, — pogledajte se sedaj! Dovršeno dobro vse! Pri vseh svojih bogatih izkušnjah še nisem doživel kaj enakega!

Izrazil sem svoje zadovoljstvo.

«Dobro, izvrstno, milostljivi gospod! Zaenkrat bo že, to smelo trdim! Ampak — počakajte nekoliko in videli bode, kaj vam naredimo po meri! — Toddy, — hitro knjigo in pero! Piši! — Noge 67 cm —».

Preden sem še mogel djati besedo vmes, me je že zmeril zgovorni krojač od pete do temena in dal svoja povelja za jutranje obleke, za družabne obleke, za športne obleke, za perilo in za vse mogoče druge stvari.

Končno sem ujel priložnost, ko si je moral oddahniti, in sem rekel:

«Ampak, gospod — jaz teh stvari ne morem naročiti, razen če čakate na nedoločen čas na plačilo, ali pa mi menjate bankovec!»

«Za nedoločen čas, plemeniti gospod! — To je slabotna beseda, milostljivi gospod, slabotna beseda! — Za večno! — To je prava beseda, Vaša knežja Milost! — Toddy, poskrbi, da bo vse to v najkrajšem času izgotovljeno in pošlji vse stvari brez vsakršnega odloga plemenitemu gospodu na stanovanje! Naj počakajo manj imenitni naročniki! Napiši si naslov —!»

«Pravkar se nameravam preseliti. Pa pridem ob priiliki mimo in vam dam svoj novi naslov!»

«Prav dobro! Prav dobro! — Trenutek, — dovolite, milostljivi gospod, da vas pospremim do vrat — Tako»

Zakaj so divjali?

Videlo se je, da je imel nastop poslancev naše stranke uspeh in da se bo strogo preiskalo vse krivice, ki se godijo našim fantom in krivce kaznovalo.

Dr. Kukovec, Pucelj, Mermolja, Urek in njih samostojni ter demokrati tovariši so se bali, da bi naši poslanci dosegli uspeh. In iz gole hudobije so hoteli to na vsak način preprečiti. Slovensko ljudstvo! Tu imaš jasen in živ dokaz, kje so tvoji odkriti prijatelji in kje prikriti škodljivci. Vi zapeljani, če imate oči, ušesa in pamet: Pogledajte, poslušajte in premislite vse to!

General Vasič odgovarja. — Velik hrup.

Pod vtisom nasprotovanja slovenskih demokratov in samostojnežev je vojni minister očividno spremenil svoj nameravani ugodni odgovor. Izjavil je, da so govornikove trditve pretirane in da on «ne trpi, da bi se v narodni skupščini govorilo o škandalih v vojski». V tem trenutku so naši poslanci kot razjarjeni levi skočili kvišku, klicali generalu: «Kaj, vi boste nam poslancem komandirali?!» «Vi ste drugi Zečevič!» «Pojdite v kasarno!» «Prekličite!» — «Tako vas ne pustimo govoriti.» — Škoberne, Pušenjak, Roškar, Krajnc bijejo po klopih. Vsi so bili do skrajnosti razljuteni vsled nastopa vojnega ministra. Krik in vik je bil tako velik, da Vasič ni mogel spregovoriti ne besede več. Strmeč, tresoč je stal bled kot kip v ministrski klopi. Večina zbornice — tudi Srbi — je strmela nad odločnostjo, s katero so se zavzeli naši poslanci za slovenske sinove.

Nahujskani Srbi grozijo.

Slovenski demokrati in samostojni so zopet našantali Srbijance nad naše poslance. Nastal je pred klopi Jugoslovanskega kluba velik klopčič. Samostojni so v družbi Velesrbov silili pred naše in so jim dejansko grozili. Samostojnež Majcen se je navalil na dr. Šimraka, bosanski Srb Kobasica na Škoberneto, drugi zopet na Pušenjaka, Krajnc na Roškarja. Položaj je postal resen. Predsednik dr. Ribar je zaman zvonil in klical k redu. Zbežal je iz dvorane, cele pol ure je trajal ta vihar. Celu Srbi, n. pr. predsednik zbornice Vojčić, poslanec Uzunović ter drugi so bili radi drznega ministrovega odgovora razburjeni in so šli nad ministra. Videli smo, kako so mu grozili s pestmi. Znamenje, da so naši poslanci imeli popolnoma prav. Po velikem trudu se je nazadnje vendar posrečilo rediteljem in zmernim srbskim poslancem, da so pomirili duhove. Ko se je predsednik zopet vrnil, je Vasič nadaljeval svoj zagovor, ki je bil mahoma mirnejši.

Dr. Kukovec proti Slovencem.

K besedi se je oglašil tudi dr. Kukovec. Trdil je, da pritožbe poslancev Jugoslovanskega kluba o trpljenju in šikaniranju naših vojakov nikakor niso osnovane. Srbijance je hujskal proti nam s tem, da je trdil: Poslanci Slovenske ljudske stranke s takimi interpelacijami hujskajo vojaštvo in rušijo disciplino v armadi. Vojakom se po mnogih kasarnah še prodobro godi. Tako je skušal dr. Kukovec dokazati, da ni treba prav ničesar storiti za obrambo naših sinov. Zelo je zameril dr. Kukovec, da naši listi pišejo o avtonomiji Slovenije. Posebno se je razkačil radi stavka v katoliških listih: «V okviru Jugoslavije hočemo samoupravno slovensko državo, kolikor mogoče neodvisno od Beograda. Centralizem je zlo, katerega je treba odkloniti.» Nadalje je čital dr. Kukovec pismo, katero so dobili poslanci Samostojne kmetijske stranke od vojakov iz Negotina. Dr. Kukovec trdi, da je iz tega pisma razvidno, da so slovenski vojaki boljše. Sistem Jugoslovanskega kluba je, da dela s pritožbami o slabem ravnanju z vojaki razpoloženje za svojo politiko, a vojake pa hujska. Dr. Kukovec imenuje armado «najdražjo našo svetinjo, kojoj mi imamo.» Take budalosti je govoril dr. Kukovec. Sramotil je cel slovenski narod, posebno pa je neizmerno škodoval našim trpečim slovenskim vojakom. Naši poslanci so Kukovečev govor spremljali z burnimi klici ogorčenja, ugovorov in mestoma z velikim smehom. Klicali so mu ob koncu: «Slab advokat!» Od jeze radi

le! — Moj poklon, plemeniti gospod, moj ponižni poklon!»

In šel sem —

Moj obisk pri krojaču mi je popolnoma izpremenil mneje o mojem položaju in o vrednosti mojega milijonkega bankovca. Kakor sem naredil pri krojaču in pred njim pri krčmarju, tako sem storil še pri drugih. Kupil sem si, kar sem potreboval, in povsod sem ponudil svoj bankovec v zameno. In čez teden dni sem bil preskrbljen z vso mogočo udobnostjo in razkošnostjo ter sem stanoval v prvovrstnem hotelu v najiminitnejšem delu mesta.

Večerja sem doma, na obed pa sem še vedno zahajal v skromno gostilno k Harrisu, kjer sem dobil svoj prvi obed na račun milijonskega bankovca.

In prinesel sem Harrisu srečo.

Hitro se je razglasilo, da si je njegovo gostilno kot svoj «prijuhljeni kotiček» izbral tisti čudak-milijonar, ki nosi bankovec za milijon funtov zlata v telovnikovem žepu. In ta glas je zadostoval. Iz ubogega, malega podjetnika, ki se je boril za svoj obstanek, je postal Harris imeniten, slaven gostilničar in vse je vrelo k njemu.

In hvaležen mi je bil! Ponujal mi je posojila in za nobeno ceno ni pripustil, da bi mu jih odklonil. Čeprav sem bil ubog in nisem imel niti vinarja svojega denarja, sem torej v kljub temu imel denarja zadosti in sem živel, kakor živijo bogatini in velikaši.

(Dalje prihodnjic).

svojega neuspeha se je dr. Kukovec tresel kot šiba na vodi. Kdor izdaja svoj rod . . .

Poslance Urek hujska Srbe proti našim fantom.

Poslanec Samostojne, znani Ivan Urek iz Globokega, je vstal za dr. Kukovecem in je psoval naše poslance, češ: Izmišlili ste si tista pisma, v katerih se fantje pritožujejo o slabem ravnanju. Dobesedno je Urek trdil: «Veliko je vojakov, ki so se pregrešili proti raznim vojaškim zakonom.» Očital je, da imamo to na vesti mi poslanci SLS, in da naši časopisi hujskajo fante. Ne z besedo pa ni grajal težav in krivic, ki se dogajajo našim fantom v posameznih garnizijah. Urek trdi, da se ne strinja s pritožbami naših poslancev. Izustil je nesmisel, da so že poslanci Samostojne ublažili položaj vojakov z raznimi intervencijami. Ureku ni prav, da naši poslanci v narodni skupščini in javno govorijo o škandalih v armadi in da zahtevajo od vojnega ministra, da se krivice popravijo. — Poslanci Jugoslovanskega kluba so med Urekovim govorom napravili tak hrup, da je mogel Urek govoriti le v odstavkih. Klicali so mu: «Vi izdajate naše sinove! Vi pljujete v lastno skledo! Sram vas bodi!» Urek je osramočen izginil z govorniškega odra. Celu Srbi so obsojali njegov izdajski nastop.

Dva poštena Srba potrjujeta slabe razmere v armadi.

Med splošno pozornostjo cele zbornice sta še govorila srbska poslanca dr. Momčilo Ivanič in Brkič. Prvi je ožji prijatelj Stojana Protiča, drugi pa socialista. — Oba sta dokazovala, da se res godijo po mnogih garnizijah nerednosti in se slabo ravna z vojaki. Prav imajo poslanci Slov. ljudske stranke in celo sveta njihova dolžnost je, da zahtevajo, da se o takih škandalih govori javno v parlamentu. Oba srbska poslanca sta z ostrimi besedami obsojala izdajstvo poslancev dr. Kukoveca in Samostojne kmetijske stranke. Gg. Kukovec, Mermolja, Pucelj, Dobnik in Urek so potihnili kot politični pužeki. Take obsodbe celo od poštene srbske strani niso pričakovali.

Dr. Kukovec in samostojneži za nadaljevanje krivic.

Poslanec Brodar je v imenu Jugoslovanskega kluba stavil predlog, da se morajo vse krivice, ki se godijo našim fantom, strogo preiskati in krivce se mora kaznovati. A kaj se je zgodilo? Dočim so glasovali za naš pravični predlog celo socialnedemokratje, Turki ter veliko poštenih srbskih poslancev vseh strank, so vsi poslanci Samostojne kmetijske stranke drzno glasovali proti našemu predlogu. Komandirala sta jim dr. Kukovec in Pucelj. Tudi narodni socialist Deržič je glasoval proti. Slovenski starši, sinovi naši, ki se vam godijo krivice! Zapomnite si: Dne 27. aprila 1922 zvečer okoli 9. ure so glasovali za nadaljevanje krivic poslanci demokratske in Samostojne stranke.

Pred tremi leti in danes.

Leta 1919 po prevratu se je slišal povsod obupen klic: «Ta draginja nas bo ugonobila, ko bi je že bilo enkrat konec!» Splošno mnenje je bilo, da je draginja dosegla svoj vrhunec, da cene morajo pasti, pa naj že bo kar hoče. Na vladi je bil naš voditelj dr. Korošec, storil je vse, da draginjo zatre. Spravil nam je najboljšo ameriško moko po 5 kron kg. Pri belem kruhu in cenem mesu so ljudje rekali, da cena gre dol in vse gre dobro, samo pope še treba proč, posebno dr. Korošca.

Ce si sedel v železniškem kupeju, družega nisi slišal kot prokleti popi in ta dr. Korošec je vsega kriv, Srbom nas je prodal, žepi si je naphal, zato je postal minister, to kar ni mogel doseči v Avstriji, to se mu je posrečilo v Jugoslaviji za ceno brezvestne prodaje slovenskega ljudstva srbski nadvladi.

Danes po treh letih dr. Korošec že dolgo ni več minister prehrane, pa tudi ne železnice. Bela moka stane že okrog 30 kron kg in železnica se je že bogzna kolikokrat podražila. Splošna draginja raste od dne do dne, davki so vsak dan večji. Kmetje so znosili že v lanskem letu iz posojilnic in hranilnic svoj prihranjen denar in so ga porabili v pokritje vsakdanjih potrebščin.

Lanska strašna suša je spravila našega kmeta ob vso krmo, ki jo mora kupovati že mesce in mesce za drag denar. Kmetje in mali želarji, kateri si hočejo in morajo prerediti svojo živino in jo tudi nujno rabijo za dele na polju itd., si morajo izposoditi denar za nakup krme. Govorijo naj denarni zavodi, koliko denarja so si kmetje že v ta namen že izposodili?!

Kje pa so druga popravila na orodju, na poslopjih, kdo nadomesti živino, kot konje, krave in vole, ki je med zimo in spomladi vsled lanske suše pokrepala. Potrebna živila vsled suše primanjkujejo, delavci so vsak dan dražji in jih kmet niti ne more več prehraniti, še manj pa plačati. Od kod naj vzame denar? Če zaenkrat pri posojilnicah kaj pa potem, če ne obrodi gorica in če se izjalovi nada na ugodno žetev? Dolg prične naraščati in bo večji, kot kedaj pred vojsko. Odkod vzeti denar za poravnavo obresti? Kmetkemu posestvu že prične peti boben. Tako se godi kmetu in želarju!

Kaj pa delavec? Trpin je kot njegov gospodar. Če nima kmet koščeka kruha in ne denarja za nakup, odkod ga naj vzame potem njegov delavec? Gorje mu! Obrtnik je istotako odvisen od kmeta. Kako naj kmet najme in plača obrtnika, če že sam nima dovolj, da bi se preživel.

Uradnik, pravijo, vleče lepe kronce, pa kaj, ko niso prav nič vredne.

Ce kmet sam nič nima, tudi ne more ničesar prodati, uradnik pa naj kupi, vsaj od kmeta ne, ki je cenejši kot razni drugi oderuhi in spekulant. Za to trpi tudi uradnik.

Kmet je prodal lani po leti svojo pšenico, ker je nujno rabil denar, po 8 in 9 K kg. Spekulant jo prodaja danes po 16 K in še višje in kaj stane moka, smo že omenili prej.

Denar je vsak dan manj vreden. Blago, katero nam spravljajo razni prekupci, je vsak dan dražje. Trgovci, ki so postali bogataši že iz časa vojske, se grabežu po ljudskem imetju ne morejo odvaditi, pravijo, da morajo živeti, kot so živeli nekdanj in še boljše. Kmet, ki dela in trpi, ž njim delavec, uradnik in obrtnik pa po mnenju bogatinov nimajo iste pravice do življenja. So manj vredni ljudje, ker so za časa vojske trpeli in krvaveli v strelskih jarkih, medtem, ko so današnji bogatini sedeli na varnem doma, so delali za državo in svoj žep, so dosegli že med vojsko to, kar so hoteli, bogastvo in ča t. Postali so bogati in močni na račun ljudstva že v Avstriji ter si iste pravice lastijo tudi v Jugoslaviji! Ali naj res pade vso revno ljudstvo pred temi molohi in krvosesi na kolena? Ali je res samo tisti človek in pravi podanik naše države, ki je bogatin, ali pa po protekciji postavljen kot velikaš na kako zvišeno uradniško mesto? Ali so vsi drugi dobronamerni in pošteni državljani samo uboga revna para, katero treba narediti poslušno na ukaz moči in denarja, če treba s priganjalko. Ubogi slovenski narod! Kako se je nekdanj veselil naše Jugoslavije! Danes jo še ljubi. Pa ne krvoseso, ki vidijo v njem samo ubogo rajo. Vi trinogi na visokih mestih, vi bogatini, ki ste izdelali in izsesavate kri ubogega slov. trpina, vi, ki se štejete med hrbtnice naše države, pa ste le njeni grobokopi, vi milijonarji, bankirji, in bogatini, pravite, da hočete ustvariti močno in mogočno Jugoslavijo, pa ji kopljete le grobnico, spametujte se že enkrat in ne čakajte na takrat, ko bo prepozno, kajti šiba božja zna zadeti vas huje kot nas uboge reveže. Ne tlačite več slovenskega ljudstva in spametujte se, dokler še ni prepozno.

Ogromni državni izdatki.

Beograd, dne 7. maja 1922.

Same milijarde in milijoni.

Prav nič se niso spametovale stranke, ki so v sedanjih vladi. Dasiravno jadramo v gospodarski propad, vendar še venomer razmetujejo davčni denar in drž. last na vse štiri vetrove. Nobena pametna beseda ne izda prav nič. Ko se je meseca januarja predložil poslancem državni proračun, ki je znašal nič manj nego izdatkov v letu 1922

nad 26 milijard kron, to je 26.000 milijonov,

so se začeli celo pametnejšim in treznejšim ljudem iz vladnih strank jeziti lasje. Splošni klic je bil: Tako ne more iti naprej! Zmanjšajmo izdatke, posebno tam, kjer niso potrebni.

In izvolili so se odbori, kateri so imeli nalogo, da zmanjšajo izdatke. Dobro tri mesece že tuhtajo in računajo. A kaj so izračunali? Zmanjšali so izdatke tam, kjer bi jih morali povišati, a zvišali so izdatke ali pa pustili pri starem tam, kjer bi se lahko prihranili težki milijoni!

Invalidom in sirotam so črtali 123 milijonov K, a za vojsko so določili ogromno svoto nad 4 in pol milijarde kron. Za kanone in za nepotrebno krvoprelije so zvišali proračun od lanskega leta nič manj nego za 1 milijardo 337 milijonov, 120.389 kron!

Pri vseh drugih ministrstvih, ki so namenjena za ljudsko korist, so črtali, pri vojni pa nel še za nepotrebne

manevre so določili 30 milijonov kron!

Na korist kanonov, oficirjev in vsega, kar vojska potrebuje ali ne potrebuje so hoteli vreči na cesto nad 400 milijard cestarjev v Sloveniji. Kaj jim mar naše ceste, samo da imajo armado in kasarne! Bolnišnice so hoteli odpraviti, ker je treba novca za vojsko, ubogim železničarjem, siromašnim železniškim in drugim državnim vpokojencem so odrgnili borno skorjico kruha. Bedni položaj večine duhovščine ne marajo zboljšati. Po mnenju vladnih strank naj vsi ti stradajo. Kaj tem brezsrčnežem to mar!

Civilno listo kralja so zvišali na svoto

24 milijonov kron!

Za ta povišek so glasovali: demokrati, Srbijanci in samostojneži.

Za zunanje ministrstvo, ki ni storilo za državo in za državljane prav nič dobrega, so vladne stranke celo zvišale svoto v proračunu za »malenkostno« svoto 10 milijonov 253.168 K, tako, da znaša celotni izdatki ministrstva za zunanje zadeve

147 milijonov 501.958 kron!

V katere svrhe se uporabi ta neznošna visoki znesek? Naštejem samo nekatere:

Ministrstvo zunanjih del (pisarne v Beogradu) 42 milijonov 5.520 K ali ravno za polovico več kot leta 1921. K temu še pride šest milijonov 994.860 K kot dodatki za draginjo.

Za zastopstvo v tujih deželah plačamo 20 milijonov kron rednih in okoli 78 milijonov kron »izrednih« izdatkov. Ti »izredni« izdatki so za podkupovanje časopisov (okoli 10 milijonov), za špijonažo (20 milijonov), za potovanja visokih gospodov (8 milijonov) in tako dalje in tako dalje. To vse so odobrile stranke, ki so sedaj v vladi, med njimi slovenski demokrati in samostojneži.

Kako malenkostna je v primeri s svotami vojske in zunanjih zadev svota, katero so določile vladne stranke za poljedelstvo! Samo okoli 440 milijonov K. In od tega dobi Slovenija samo 38 milijonov. Nad polovico te svote gre zopet samo za uradništvo. Celotni Srbi

sami so se škandalizirali, da je minister Pucelj Slovenijo v gospodarskem oziru tako zanemaril.

Ne maramo naštevati vseh gorostastnih števil. Nov proračun, ki ga bodo te dni dobili poslanci v razpravo za leto 1922-23 ne bo nič mnogo manjši kot prvi. Kam to vodi? Zopet višje in nove davke nam bodo napravili. In vsega tega so predvsem skrivni demokrati in slovenski samostojneži, če bi glasovali v finančnem odboru z našimi poslanci, bi se dalo prihraniti milijarde. A poslanci Samostojne glasujejo z vladno večino za ogromne izdatke. Ko pridejo pa med ljudstvo pa tajijo, kakor tat pred sodnijo.

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

Narodna skupščina je začela zopet zborovati minulo sredo. Pravi, da se bo začel parlament pečati z državnim proračunom, katerega bo pretresal 45 dni. Naši ministri razmišljajo: katere ameriške posojilne ponudbe bi se oklenili in kako bi sestavili program za svečanosti pri kraljevi poroki. Med časom, ko ni delovala narodna skupščina, so zborovali razni odbori in odseki. Finančni odbor se je pečal z znanjšanjem proračunov ministrstev trgovine ter šum in rud.

GENOVSKA KONFERENCA.

Antanta je v lepih besedah naglašala rešitev splošnega gospodarskega položaja, mislila je pa samo na svoje koristi. Še več: vsaka od »zmagovitih« držav se je hotela okoristiti z vsem in proti vsem. Posledice niso izostale. Danes so zavezniki razdvojeni in razprti, kot še nikdar poprej. Angleški listi javno in odločno pozivajo vlado, da prekine zveze z Francijo in tudi Lloyd George se je izrazil v Genovi, da francoski nastop razrešuje Anglijo vsake obveznosti in vseh obzir. Francija se je oklenila Belgije, naj jo ima, Anglija bo pa šla svoja pota ter si bo iskala prijateljev, kjer ji drago. — Odločna izjava angleškega zastopnika je Francoze zelo ohladila. Bili so že na tem, da zapustijo konferenco, sedaj so se pa premislili in na vsu moč povdarjajo zopet svoja prijateljska in zavezniška čustva do Anglije. Angleški zastopnik je izjavil, da bo Anglija na vsak način podpirala Nemčijo v zahtevi enakopravnega stališča v Evropi, pa če bi tudi morala riskirati svoje vojne odškodnine. Rusi se protivijo z vso odločnostjo antantinim zahtevam, ki imajo namen, spraviti Rusijo kolikor toliko v kolonijalne odnose. Antantne zahteve grede celo tako daleč, da bi se vmešavale v ruske notranje zadeve. Rusi tega ne puste: mi vam pustimo vaše notranje homatije, vi pa ne gledajte preko naših mej. List sovjetske vlade odločno povdarja, da ruska gospodarska politika, zastopana na genovski konferenci, ne pomeni popuščanja ali celo preloma komunizma. Če hoče antanta konferenco razgnati, naj jo razžene, Rusija bo mirno čakala, da notranji neredi in slabo gospodarstvo v sami antanti privedejo evropske mogotce do drugega pojmovanja.

Naša zborovanja.

V Slivnici pri Mariboru se vrši v nedeljo, dne 14. maja ob 8. uri dopoldne v društvenem domu politično zborovanje Slovenske ljudske stranke. Politično poročilo poda g. prof. Vesenjak. Naše somišljenike vabimo, da se zborovanja sigurno udeležijo.

Dr. Korošec 21. maja v Slovegradcu! Dne 21. maja (v nedeljo) ima dr. Korošec ob 10. uri dopoldne v hotelu g. Antonije Goll (pri pošti) shod Slov. ljudske stranke. Kmetje, delavci in obrtniki slovenjraškega okraja! Udeležite se shoda v najboljšem številu!

Shod SLS v Selnici ob Muri, v nedeljo, dne 7. maja pri veleposestnici Tereziji. Gornik se je izborno obnesel. Navzočih je bilo blizu 200 ljudi, izmed teh šest županov. Vlada je poslala svojega zastopnika g. dr. Mulačeka. Pred shodom se je pravilo, da mislijo nasprotniki priti motit. A ta strah je bil prazen. Samostojnežev sploh pri nas ni, in če je kateri, ga je sram do dna srca. Navzoči socialni demokrati so pa mirno poslušali in vse govore, tudi obsojanje lastne stranke odobravali. Shodu je predsedoval vr župan selniški g. Miroslav Očkerl. Govorili so narodni poslanec Roškar, posestnik Gungl iz Jarenine, ki je razkrinkal samostojne sleparje in župnik Ewald Vračko. Posebno zadnji je žel za svoja razmotrivanja burno odobravanje. Vse je glasovalo za 11 resolucij, ki jih je prebral. Cel št. Ilj je v taboru SLS, ki ima pod svojim okriljem tudi »Viničarsko zvezo«.

Na Gomilskem v Savinjski dolini je bil v nedeljo, 7. maja političen shod, na katerem so se v prav lepem številu zbrali pristaši Slov. ljudske stranke in Kmetске zveze. Bilo je tudi nekaj pripadnikov drugih strank. Predsedoval je naš vrli pristaš Rančigaj iz St. Jurja pod Taborom. Govoril je poslanec dr. Hohnjec. Zborovalci so njegova izvajanja sprejeli z velikim odobravanjem ter so soglasno izrekli zaupanje poslancem Jugoslovanskega kluba. V resolucijah, ki so bile sprejete, protestirajo zborovalci zoper nakane beograjske vlade, ki hoče uničiti krščanski značaj šolskega pouka v vseh naših šolah, počenši od ljudskih šol. Protestirajo zoper postopanje vojaških oblasti s slovenskimi vojaki ter zahtevajo, da se z vojaki postopa po človeško in pošteno, da se slovenske vojake premesti v domače kraje, da se številjo vojaštva zmanjša in vojaška služba skrajša. Zahtevajo, da se čimprej izenačijo davki v celi državi. Protestirajo proti davku na kmetске vozove, koleselje in proti temu, da se tak voz, če tudi bi imel nad seboj streho, takoj smatra za kočijo, ki je podvržena davku. Zahtevajo regulacijo potoka

Boljske. Nujno zahtevajo od vlade, da se takoj letos počne z zgradbo novega mosta preko Savinje pri St. Petru, ker je neposredna nevarnost, da se začasni most zruši, pri čemer se lahko zgodi velika nesreča; nov most neodložljivo zahtevajo gospodarski interesi ne samo Savinjske doline, marveč tudi sosednih pokrajin.

V Dramljah je priredila naša živahno delujoča Kmetška zveza zadnjo nedeljo dva sijajno obiskana shod: enega pri fari po prvem svetem opravilu, drugega pri podružnici Sv. Uršule po poznem svetem opravilu, oba pod milim nebom. Na obeh shodih je poročal naš neumorno delavni poslanec Krajnc o notranjepolitičnem položaju. Tajnik KZ Krajnc je govoril o naši zunanji politiki, ki bi lahko prinesla naši državi prijateljstvo in mir; s svojim militarizmom, s svojo odvisnostjo od Francozov in sovražnostjo do Rusov pa spravljaja naša vlada državo naravnost v vojno nevarnost! Na obeh shodih se je s svojim otročjim, župana nevrednim nastopom proslavil drameljski župan Jeselek, ki je z gručo krog sebe zbrano, skušal shod motiti, da ljudstvo govornikov KZ ne bi slišalo. A ljudstvo, ki pripada sedaj po veliki večini KZ, se ni dalo motiti; vztrajno je poslušalo in slednjic sprejelo več običajnih resolucij in med njimi tudi sledečo gospodarskega značaja: drameljski zborovalci zahtevamo, da vlada omogoči vinogradnikom nižjo ceno za galico, ki naj pride čez mejo brez carine ali vsaj z znižano carino. Galica in sol se naj razdeli med ljudstvo pravično in pametno. Odločno protestiramo proti temu, da bi se pri imenovanjih nabavah in razdelitvah soli in galice dajale prednosti pristašem Samostojne.

Sv. Andraž pri Velenju. V nedeljo, dne 7. maja se je pri nas vršil jako dobro obiskan shod KZ, ki je ponovno pokazal, da stoji cela župnija v taboru Kmetске zveze. Predsedoval je predsednik krajevne organizacije KZ gospod Leonard. Poslanec Vladimir Pušenjak je obširno razpravljal o boju za doseg avtonomije, o delovanju vlade, o najnovejših političnih in gospodarskih vprašanjih, o agrarni reformi in o proračunu. Zborovalci so z navdušenjem odobravalji izvajanja govornika in izrekli zaupnico Jugoslovanskemu klubu. Po shodu se je vršilo zborovanje najuglednejših mož s poslancem radi graditve ceste, šolskih razmer, nujnih posojil, ustanovitve posojilnice, zavarovalnic itd.

Rečica ob Savinji. Pod predsedstvom župana M. Blekač se je vršil pri nas v nedeljo popoldan lepo uspešni shod KZ. Poslanec Pušenjak je razpravljal o političnem in gospodarskem položaju, nadalje o izenačenju davkov, davčni reformi in o proračunu. Po govoru se je razvila živahna debata o davku na poslovni promet, olajšavah na železnici itd. Poslanec je obljubil, da pride o počitnicah za daljša v okraj in se bo posvetoval v vseh župnijah z zaupniki v vseh gospodarskih zadevah. Sprejeta je bila soglasno resolucija, s katero se izreka zaupnica Jugoslovanskemu klubu in izražajo poglavitne zahteve prebivalcev okraja Gornjigrad.

Tedenske novice.

Za naše vojne ujetnike. Poslanca Jugoslovanskega kluba Krajnc in Skoberne sta vprašala našega zunanjega ministra, kaj namerava ukreniti, da se naši vojni ujetniki, kateri se še nahajajo v Rusiji in Italiji, čimprej vrnejo iz ujetništva, v katerem se že nahajajo toliko let. Ko dobimo tozadevni odgovor, ga bomo priobčili.

Za slovenske cestarje so se v Beogradu v finančnem odboru energično potegnili slovenski poslanci. V seji 5. t. m. je poslanec Franjo Zebot obširno govoril o tej zadevi. Zahteval je, da se ne sme ne enega cestarja odpustiti, ker bi s tem upropastili in naše ceste. Odločni nastop naših poslancev je imel uspeh. Sklenilo se je, da ostanejo vsi cestarji v službi, tudi tisti, katere se je bilo odpustilo. Ako bi se kakemu cestarju kljub temu godila krivica, naj se nemudoma obrne na enega naših poslancev ali pa naravnost na Jugoslov. klub, Narodna skupščina, Beograd.

Boj za bolnice v Sloveniji se je dovršil v seji finančnega odbora dne 6. t. m. Ko so Srbijanci in demokrati pri začetku seje nameravali brisati več postavk iz proračuna, sta se poslanci Zebot in dr. Dulibič energično uprta tej nameri. Dosegla sta, da ostanejo vse bolnišnice v Sloveniji kakor dosedaj, a dovolilo se je še celo devet milijonov dinarjev več za hrano, zdravila in opravo. Po 1. januarju 1923 pa pridejo bolnice v oskrbo samouprave. Nekoliko strežnikov iz Slovenije se na zahtevo referenta dr. Stemparja premesti v južne kraje.

Drago državno posojilo. Naša vlada išče po celem svetu državno posojilo. Na seji ministrskega sveta dne 8. t. m. so razpravljali o državnem posojilu, ki ga nara ponuja Amerika. Posojilo bi znašalo v gotovini 30 milijonov dolarjev ali dobili bomo samo 24 milijon v dolarjev. Obrestna mera znaša 8 odstot., kar znaša od 30 milijonov v prvem letu 2.400.000 dolarjev obresti. Torej bomo dobili od vseh 30 milijonov dolarjev izplačanih samo 21.600.000 dolarjev. V blagu, bržčas vojno gradivo, bomo dobili posojilo 87 milijonov, od te svote se odštejejo 8 odstot. obresti v znesku 5 milijonov 600.000 dolarjev, provizija znaša 12 odstot., tako da bomo namesto posojila v znesku 70 milijonov dobili samo 45.900.000 dolarjev. To posojilo je tako strahovito drago, da nas bo gospodarsko upropastilo, zlasti, ker smo že tako zadolženi do ušes!

Nečuvna lumparija Mermoljeva. V Selnici ob Muri se je vršil zadnjo nedeljo shod SLS. Na shod je hotel priti tudi v svoji predrznosti zloglasni Mermolja, ki daleč na okoli nima ne enega pristaša. Če bi bil prišel na shod, bi ga bilo ljudstvo zmlelo. Vendar se je zbal. Za svojo varnost si je naročil pri okrajnem gla-